

ת"פ 33626/02/12 - מדינת ישראל נגד המרכז לסיינטולוגיה ישראל בע"מ (חל"צ), גיא יחזקאל כהן

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 33626-02-12

22 אפריל 2014

לפני:

כב' השופט אורן שגב

המאשימה:

מדינת ישראל
ע"י ב"כ: עו"ד יאיר הלר

-

הנאשמים:

1. המרכז לסיינטולוגיה ישראל בע"מ (חל"צ)
2. גיא יחזקאל כהן
ע"י ב"כ: עו"ד רועי פוליאק ורון דינור

החלטה

בפניי בקשתם של הנאשמים להורות על ביטול כתב האישום אשר הוגש נגדם מחמת מספר סיבות: פגם או פסול בכתב האישום, העובדות המתוארות בכתב האישום אינו מהוות עבירה, טענת זוטי דברים והגנה מן הצדק.

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, הגעתי לכלל דעה, כי דין הבקשה להתקבל בחלקה, וזאת מן הטעמים שיפורטו להלן.

העובדות הצריכות לעניין וטענות הצדדים

1. כתב האישום בתיק זה הוגש כנגד הנאשמים בגין עבירה לכאורה של העברה באיחור של כספים שנוכו ממשכורות העובדים לצורך פנסיה לקופת הפנסיה, וזאת בניגוד להוראות חוק הגנת השכר. הנאשם 2 מואשם בתוקף תפקידו כנושא משרה.

2. כאמור לעיל, בפי הנאשמים מספר טענות. נפרטן להלן:

(א) פגם או פסול בכתב האישום - הנאשמים טוענים, כי סעיפי האישום 25 א ו- 25 ב לחוק הגנת השכר הוספו במלואם רק בתיקון 24 לחוק הגנת השכר, אשר נכנס לתוקפו ביום 01.02.09. לפיכך, במהלך

עמוד 1

13 מתוך 16 החודשים המפורטים בכתב האישום, לא נעברה, הלכה למעשה, כל עבירה.

עוד טוענים הנאשמים, כי תיאור העובדות בכתב האישום לוקה בחסר מהותי, באשר לא צוין מתי נוכו אותם סכומים, אשר לכאורה לא הועברו לקופת הפנסיה במועדם, משכרם של העובדים.

בנוסף, נטען, כי כתב האישום מכיל מונחים כגון: "מרכז רוחני" ו"חברי צוות", שיש בהם כדי ליצור דעה מוקדמת ומשוחדת.

(ב) העובדות המתוארות בכתב האישום אינו מהוות עבירה - הנאשמים טוענים, כי לא התקיים היסוד העובדתי ההכרחי לביצוע עבירה, שכן, בעוד סעיף 25ב(ג) עוסק במי שהעסיק עובדים ולא העביר (כלל) את הסכומים שניכה משכרו למי שהם מיועדים לו, הרי שבמקרה דנן, מדובר על העברה באיחור "של שבועות ספורים". [1]

מכאן, שלכל היותר, המאשימה תוכיח העברה באיחור של הכספים שנוכו ולא אי העברתם כלל, כלשון הוראת החיקוק.

(ג) זוטי דברים - הנאשמים טוענים כי משמדובר באיחור, ולאור העובדה שהמחדל רופא לפני שהחלה חקירה בנושא, הרי שמדובר במעשה קל ערך, ועל כן קמה להם טענת זוטי דברים.

(ד) הגנה מן הצדק - הנאשמים טוענים לאכיפה בררנית, וזאת לאור מספר כתבי האישום שהוגשו בגין העבירה המיוחסת לנאשמים, הגשת כתב אישום חלף הטלת עיצום כספי, אי העמדה לדין בגין עבירות חמורות מהעבירות המיוחסות להם כאן ורדיפה פוליטית לדתית של הנאשמים על רקע דת, מצפון והשקפת עולם.

בנוסף, העבירות המיוחסות לנאשמים התרחשו לכאורה בסמוך מאו ד לכניסתו לתוקף של צו ההרחבה הכללי במשק לפנסית חובה ועל כן, הדבר היה כרוך "בשינויים עסקיים ופרוצדוראליים מרחיקי לכת עבור כל אותם מעסיקים אשר לא נדרשו להעביר תשלום להסדרי ביטוח פנסיוני קודם לכן". [2]

3. לאור כל האמור לעיל, טוענים המבקשים כי ההחלטה להגיש במקרה שלהם כתב אישום עומדת בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגנות, שעה שניתן להסתפק בהטלת קנס מנהלי.

4. המאשימה בתגובתה, דחתה את טענות הנאשמים וטענה ביחס לטענה בדבר פסול או פגם בכתב האישום, כי גם אם העבירות המיוחסות לנאשמים ארעו, בחלקן, לאחר כניסתו לתוקף של תיקון 24 לחוק הגנת השכר, הרי שאין בכך כדי לאיין את העמדתם לדין, וזאת משום שהרציונאל של העבירות המפורטות היה קיים עוד טרם כניסתו לתוקף של תיקון 24. הוראה דומה היתה קיימת בסעיף 26(א) לחוק. המאשימה הביאה לחיזוק טענתה מפסיקתו של בית הדין הארצי לעבודה, אשר התייחס לאי העברת כספים שנוכו משכר עובד לקרן פנסיה כעבירה לפי סעיף 26 לחוק הגנת השכר. [3]

5. לחילופין, טוענת המאשימה, כי עם כניסתו לתוקף של תיקון 24, "יש לראות את הנאשמים כאחראים לפי הסעיפים בכל הנוגע לכספים שטרם הועברו כהוראת הסעיפים...". [4]

6. לטענה בדבר תיאור עובדות חסר, טוענת המאשימה, כי כל הפרטים המהותיים לתיאור היסוד העובדתי של העבירה קיימים בכתב האישום וכי המועד המדויק של הניכוי איננו תנאי להתגבשות העבירה שעניינה ההעברה. "לכן, ספק אם נכון לטעון כי החסרתו של תנאי זה הינה בניגוד לקבוע בסעיף 84(4) לחוק הסדר הפלילי". [5] עוד טענה, כי "ניתן לתקן את כ"א בדרך של מתן פירוט נוסף בכפוף להחלטה המורה על כך". [6]
7. ביחס לטענה של יצירת משוא פנים, דחתה המאשימה את הטענה וטענה, כי השימוש במונחים אלה דווקא עשוי לסייע לנאשמת ולהציגה כמי שבבסיס מערכת יחסי העבודה אצלה מתקיים קשר אישי עם העובדים.
8. עוד טענה, כי הוכחת העברת תשלומים באיחור מספיקה, בהתאם להוראת סעיף 25 א(א), על מנת לבסס את היסוד העובדתי שבעבירה.
9. בנוגע לטענת "זוטי דברים", טענה כי טענה זו תתקבל רק מקום בו במעשה המיוחס לנאשמים לא קיימת מידה מינמלית של סכנה לערך החברתי המוגן וכי סף הכניסה לטענת הגנה זו הנו גבוה, שאם לא כן, עשוי להיווצר מדרון חלקלק של הפרות חמורות וארוכות יותר.
10. ולבסוף, ביחס לטענה של אכיפה בררנית, הרי שרק מקום בו מדובר על אכיפה סלקטיבית הנובעת ממניעים פסולים, ישקול בית המשפט להורות על ביטול כתב האישום וכי הפניית הטענות אל המאשימה אין בה כדי לבסס את הטענה והנאשמים לא הצביעו על בעיה רצינית בהתנהלותה של המאשימה במקרה זה, במיוחד על רקע העובדה, כי ככל רשות, גם המאשימה כאן, פועלת במסגרות תקציב, הגורמות לה לאכיפה חלקית.

דין והכרעה

התשתית הנורמטיבית

11. אין חולק, כי ההחלטה בדבר הגשת כתב אישום חלף הטלת קנס מנהלי, מצויה במתחם שיקול הדעת של המאשימה ובית הדין לא ישים עצמו בנעלי הרשות שלה ניתנה הסמכות לפעול על פי דין, אלא מקום בו מוכח, כי שיקול הדעת לא הופעל כלל או הופעל בחוסר סבירות קיצוני, שרירות לב או בניגוד לכללי הצדק הטבעי. [7]
12. חוק העבירות המנהליות, נועד להעמיד בידי רשויות האכיפה אמצעי נוסף, בצד הסמכות הרגילה שבידי התביעה ליזום הליכים פלילים, על מנת שיוכלו לפעול באופן יעיל מידתי ואפקטיבי לאכיפת החוק. המחוקק היה ער לכך, כי יתכנו מקרים בהם הקנס המנהלי לא יצור הרתעה מספקת או שלא יהיה מתאים מסיבה אחרת, ולפיכך, נקבע בסעיף 15 לחוק העבירות המנהליות כי תובע יהיה מוסמך להגיש כתב אישום בגין עבירה שנקבעה כעבירה מנהלית - כאשר הנסיבות מצדיקות זאת ומשיקולים שירשמו.
13. בית המשפט העליון עמד על כך שפרשנות ראויה של הוראות חוק העבירות המנהליות מחייבת, כי בכל הנוגע לעבירה שנקבעה כעבירה מנהלית, דרך המלך תהיה - נקיטת הליך מנהלי, ואילו החלטה של תובע להגיש כתב אישום תהיה החריג לכלל. [8]
14. ממה נפשך? להרשעה פלילית, עשויות להיות השלכות קשות על יכולתו של המורשע להשתלב בשוק העבודה, לקבל רישיון לעיסוק, לקבל אשרה (ויזה) למדינות שונות ועוד כיוצא באלה תוצאות שיש להן השלכה ישירה על

יכולתו של הנאשם לממש את זכויותיו לחופש העיסוק, חופש התנועה, שמו הטוב ועוד. מכאן הזהירות שבה מחויב תובע לנקוט, בעת שהוא מקבל החלטה על הגשת כתב אישום פלילי, חלף קנס מנהלי.

15. יפים בהקשר זה דבריו של כב' השופט (בדימ') מ. חשין[9]:

"לא הרי המשלם קנס מינהלי כהרי העומד למשפט פלילי, וכבר עמדנו על האות שנאשם במשפט פלילי עשוי לשאת על מצחו. שמו הטוב של אדם - כבודו ושמו הטוב - נתונים בידי של תובע, וראוי איפוא שתובע ישקול ככובד ראש אם יגיש ואם לא יגיש כתב-אישום בעניינו של פלוני. הדרישה לרישום הטעמים נועדה לשמש ערובה - ולו חלקית - לאותו כובד ראש נדרש. לעולם יזכור תובע ותשמור פרקליטות מה כוח ושליטה על חיי אדם וכבודו ניתנים בידיהם. וכדברי השופט ג'קסון כפי שהם מובאים על-ידי השופט ברק, בבג"צ 329/81, ב"ש 217/82, 376/83, [15]670, בעמ' 335:

The prosecutor has more control over life, liberty and reputation than any other person in america

16. למותר לציין, כי סמכות רשויות התביעה נתונה לביקורת שיפוטית.[10] בית המשפט העליון קבע, כי הסמכות לבחון את שיקול דעתה של המאשימה, ביחס להחלטתה להגיש כתב אישום יזום בתיק קונקרטי, חלף הליך מנהלי - נתון בידי הערכאה הדיונית הדנה בתיק.

ודוק. הביקורת השיפוטית על החלטות התביעה היא בהתאם לכללים המקובלים במשפט המנהלי, ובענייננו, סבירות שיקול הדעת שהופעל במקרה זה.

ומן הכלל אל הפרט

17. בבואנו לבחון את סבירות החלטת המאשימה, יש להזכיר, כי אי העברת ניכויים משכרם של עובדים למי שהם יועדו על פי דין, הנה תופעה תופעה פסולה, במיוחד שעה שמדובר בכספי פנסיה.

18. במקרה דנן, ועל פי הודאתם של הנאשמים בבקשה, הניכויים הועברו באיחור, באופן שהמחדל הוסר.

19. ברי, כי אין בהסרת המחדל, כשלעצמה, כדי לאיין את הפררוגטיבה של המאשימה להגיש כתב אישום או להטיל קנס מנהלי בגין הזמנים הרלוונטיים לביצוע העבירה. ייתכן, כי המחדל אכן הוסר, אך העבירה נעברה.

20. לטעמי, צודקים הנאשמים, כי בכל הקשור לתקופה שבה יש לייחס להם את ביצוע העבירה לכאורה, אין לקחת בחשבון את התקופה שלפני כניסתו של תיקון 24 לחוק הגנת השכר לתוקף.

21. טענת המאשימה, לפיה בתי המשפט ראו בעבירה המיוחסת לנאשמים כעבירה פלילית (לפי סעיף 26 לחוק) גם עובר לכניסתו של תיקון 24 לחוק, ועל כן, הרציונל היה קיים גם קודם, אינה מקובלת עלי והיא עומדת בסתירה חזיתית לעקרון החוקיות, לפיו אין מענישים למפרע. כידוע, במחוזותינו, אין מגישים כתב אישום מכוחו של "רציונל" אלא רק מכוחה של הוראת חיקוק מפורשת.

22. עמדת המאשימה עומדת גם בסתירה לאחד מעקרונות היסוד של דיני העונשין בישראל - אין עבירה בלא הוראת חיקוק מתאימה (Nullum crimen sine lege).

23. **לפיכך, משהוראות החיקוק לפיהן הנאשמים מואשמים הנן סעיפים 25א(א) ו- 25ב(ג) לחוק הגנת השכר, נכנסו לתוקף רק ביום 01.02.2009, הרי שדין החלק בכתב האישום המתייחס לביצוע עבירות לכאורה לפני מועד זה, להתבטל.**

24. כאמור לעיל, הפעלת שיקול הדעת האם להגיש כתב אישום או להסתפק בהטלת עיצום כספי, מסורה לרשות התובעת. לא מצאתי כי, בנסיבות העניין, ההחלטה להגיש כתב אישום יזום, נגועה בחוסר סבירות קיצונית, ועל כן, אין בידי להורות על ביטול כתב האישום כולו. אלא משעה שהוריתי על צמצום "גבולותיו" של כתב האישום, ומשהוסר המחדל זה מכבר, דומני, כי ראוי שהמדינה תשוב ותשקול עמדתה ביחס לניהולו של ההליך כהליך פלילי.

25. גם בנוגע ליתר טענות הנאשמים, הגם שסבורני כי הן ראויות להתייחסות מעמיקה של המותב שישמע ראיות בתיק, הן אינן עולות לטעמי, בשלב מקדמי זה, כדי ביטול כתב האישום על כל ראשו וחלקיו, בוודאי לא לנוכח הודאת הנאשמים בתגובה מטעמם בכך שהתשלומים אכן הועברו באיחור. [11]

26. ביחס לטענת הנאשמים, כי העובדות המתוארות בכתב האישום אינן מהוות עבירה, אין בידי לקבל את הטענה, כטענה מקדמית, כי מדובר בפגם המצדיק את ביטולו של כתב האישום בשלב זה, ואולם, טענה זו רבת משקל היא בעיני בכל הקשור להגנתם של הנאשמים ויכולו הם להעלותה במסגרת טענה של "אין להשיב לאשמה" בבוא העת.

27. אוסיף בהקשר זה, כי לשונו של סעיף 25א(א) ברורה ולא ניתן, כדברי המאשימה, לנתק את מרכיב הזמן "... בתוך 30 ימים מהיום שבו רואים כמולן את השכר שממנו נוכה..." מרכיבי היסוד העובדתי שבעבירה. ומכאן, שאם אין מועד שממנו ניתן למנות את 30 הימים, כיצד מתמלא היסוד העובדתי?

28. ביחס לטענה על אכיפה בררנית, אציין, כי הנאשמים לא הצביעו על מקרה או מקרים קונקרטיים שמהם ניתן ללמוד, כי בנסיבות דומות לשלהם הוחלט שלא להגיש כתב אישום יזום, וגם אילו היה עולה בידיהם לעשות כן, הצדק עם המאשימה, שהדבר לא היה מוביל בהכרח למסקנה כי ענין לנו באכיפה בררנית (במובחן מאכיפה חלקית).

29. כך גם לגבי הטענה, כי המונחים שבכתב האישום נועדו ליצור דעה מוקדמת. מדובר בטענה שנטענה ללא ביסוס, וממילא, חזקה על המותב שישב בתיק זה, שיידע לברור את התבן מן המוץ ולא יבסס את החלטותיו על שימוש בטרמינולוגיה כזו או אחרת.

סיכום של דבר

30. כאמור בסעיף 23 להחלטתי, אני מורה על ביטול החלק בכתב האישום המתייחס לעבירות שנעברו לכאורה לפני יום 01.02.2009.

31. בנסיבותיו המיוחדות של העניין, ומטעמים של חיסכון בזמן שיפוטי יקר, בית הדין ממליץ למאשימה לשוב

ולשקול עמדתה ביחס להמרת כתב האישום בקנס מנהלי.

32. ככל שהמאשימה תעמוד על ניהול התיק, הנאשמים יתנו תשובתם לכתב האישום (החלק שמיום 01.02.2009 ואילך) בישיבת ההקראה הבאה.

33. 5129371 המזכירות תקבע את התיק להקראה בהתאם לנהלי העבודה בבית הדין.

ניתנה היום, כ"ב ניסן תשע"ד, (22 אפריל 2014), בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.

[1] סעיף 17 לבקשה

[2] סעיפים 34-35 לבקשה

[3] ע"א 4509/07 מרק לויטן נ' סולומון קומפרסורים בע"מ ו- ע"ע 1137/02 יוליוס אדיב נ' החברה לפיתוח ולמלונאות רחביה בע"מ

[4] סעיף 11 לתגובת המאשימה

[5] סעיף 17 לתגובת המאשימה

[6] סעיף 19 לתגובת המאשימה

[7] בג"צ 5699/07 פלונית נ' היועץ המשפטי לממשלה. ניתן ביום 26.02.08 ופורסם במאגרים המקוונים [פורסם בנבו].

[8] ראה בג"צ 5537/91 אליהו אפרתי נ' כרמלה אוסטפלד, פ"ד מו(3) 501.

[9] בג"צ 5537/91 הנ"ל

[10] בג"צ 912/11 א.י.ל. סלע נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו]

[11] סעיפים 17 ו- 24 לבקשה